

Factsheet Onderwijs

24 juni 2020

Scholen werken aan (volledige) heropening

- Scholen in het **primair onderwijs** zijn op 11 mei voor 50% open gegaan. Op basis van onderzoeken en monitoring van het RIVM is besloten dat scholen vanaf 8 juni weer helemaal open konden. De heropening is over het algemeen goed verlopen. Tussen leerlingen hoeft geen 1.5 meter afstand bewaard te worden.
- In het **voortgezet (speciaal) onderwijs** kan de afstand tussen leerlingen onderling vanaf 1 juli losgelaten worden. Tussen leerlingen en personeel en tussen het personeel onderling blijft de afstand gehandhaafd. Dat betekent dat scholen na de zomer weer volledig open kunnen. Daarmee accepteert het kabinet een beperkt risico op verdere verspreiding omdat de negatieve effecten van een langer durende beperkte openstelling zwaarder wegen. Alleen als het virus zich verder verspreid dan verwacht, kan dat besluit nog herzien worden. De hygiënemaatregelen van het RIVM blijven uiteraard van kracht – zoals het OMT aangeeft, is het extra van belang dat die worden nageleefd. Het gaat daarbij om:
 - een goede melding en monitoring van besmettingen;
 - het strikt toepassen van triage;
 - het strikt toepassen van de overige hygiënemaatregelen;
 - het beperken van het aantal contacten door het gebruik van cohorten, gespreide school- en pauzetijden et cetera.
- De VO-raad werkt samen met de regionale vervoerders aan een nieuw afspraken document om leerlingen veilig te kunnen vervoeren binnen de capaciteitsbeperkingen van het OV. Het ministerie van OCW en I&W kijken hierop mee.

Specifiek voor het voortgezet speciaal onderwijs

- Ook in het voortgezet speciaal onderwijs kan de afstand tussen leerlingen per 1 juli losgelaten worden. Die scholen kunnen na de zomer dus ook weer volledig open.
- In het leerlingenvervoer voor het voortgezet speciaal onderwijs kan de afstand tussen leerlingen onderling ook worden losgelaten. Als de afstand tussen leerling en chauffeur niet mogelijk is, wordt een chirurgisch mond-neusmasker gebruikt, in lijn met het kader van het RIVM. De gezondheidscheck (triage) blijft de basis vormen voor de beslissing om een persoon te vervoeren.

Kinderopvang/ BSO

- De kinderopvang (dagopvang, gastouderopvang en buitenschoolse opvang) is, tegelijkertijd met de basisscholen volledig open gegaan op 8 juni.
- Vanaf 8 juni is de noodopvang alleen nog beschikbaar zijn voor leerlingen van ouders waarvan één van beiden werkzaam is in de zorg gedurende avond, nacht en weekend. Hierover worden afspraken gemaakt met kinderopvang en gemeente. Deze vorm van noodopvang blijft in ieder geval tot 1 juli beschikbaar. In juni wordt gekeken of dit gecontinueerd moet worden.

Kinderen/studenten in een kwetsbare positie

- Er zijn kinderen/studenten voor wie onderwijs en opvang thuis niet (goed) mogelijk is, doordat deze kinderen speciale zorg nodig hebben of omdat er thuis onvoldoende stabiliteit is. Scholen en gemeenten kijken samen met Veilig Thuis, Jeugdzorg en andere relevante betrokken partijen op lokaal niveau voor welke leerlingen welke ondersteuning en/of opvang nodig is, naast de dag(del)en dat zij nu weer naar school gaan.
- Door betrokken onderwijspartijen wordt er gezamenlijk een periodieke monitoring gehouden aangaande noodopvang (ko/po), kinderen in een kwetsbare positie en kinderen die niet in beeld zijn (beiden ko/po/vo/mbo). Doel van de monitoring is waar nodig extra maatregelen te treffen als er knelpunten zijn. Vanwege de (gedeeltelijke) heropening van het primair en voortgezet onderwijs zijn er in week 24 geen gegevens over kinderen in een kwetsbare positie meer uitgevraagd.
- In het primair onderwijs ging het in week 22 om de volgende aantallen kinderen in een kwetsbare positie:
 - 5.600 kinderen in de leeftijdscategorie 0-3 jaar,
 - 12.250 reguliere basisschoolleerlingen,
 - 2.450 leerlingen van scholen voor voortgezet speciaal basisonderwijs
 - Voor speciaal (basis)onderwijs zijn er gegevens meer, omdat deze leerlingen volledig naar school zijn gegaan per 11 mei.
- In het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs ging het in week 20 (vo) en week 24 (mbo) om de volgende aantallen leerlingen/studenten in een kwetsbare positie die werden opgevangen of extra ondersteund:
 - 40.600 leerlingen van scholen voor voortgezet onderwijs en

- o 19.700 studenten van instellingen voor middelbaar beroepsonderwijs
- Bij kinderen die buiten beeld zijn gaat het om week 24 om de volgende aantallen:
 - o 430 reguliere basisschoolleerlingen
 - o 50 leerlingen van scholen voor speciaal basisonderwijs
 - o 100 leerlingen van scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs
- Uit de monitor voor het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs ging het in week 24 om:
 - o 725 leerlingen in het voortgezet onderwijs die niet worden bereikt.
 - o 2.900 studenten in het middelbaar beroepsonderwijs die niet worden bereikt.
- In de media verscheen onlangs berichtgeving over het feit dat er hoog verzuim zou zijn bij kinderen uit arme gezinnen. Er kwamen een aantal elementen naar voren, waaronder het feit dat ouders angsten hebben dat hun kinderen als proefkonijn worden gebruikt en dat ouders van Marokkaanse en Turkse afkomst zien dat in Marokko en Turkije strengere maatregelen gelden. Ook noemen ouders familieleden die tot een risicogroep behoren als reden om kinderen thuis te houden. In het mondelinge vragen uur van 18 mei jl. heeft MBVOM hierover vragen beantwoord van het lid Heerema volgens de volgende lijn:
 - o Scholen en leerplichtambtenaren doen er alles aan om zoveel mogelijk kinderen naar school te laten komen. Uitgangspunt is immers dat alle kinderen naar school gaan.
 - o We zitten in de overgangsfase na de start van het basisonderwijs.
 - o Er is verwezen naar de aangenomen motie in de Kamer over het niet handhavend optreden door leerplichtambtenaren.

Onderwijs op afstand

- Als kinderen niet thuis over een laptop of pc beschikken, zien we vaak dat scholen in overleg met gemeenten hierin kunnen voorzien. Daarnaast heeft SIVON met geld van OCW (eerste tranche) ook laptops gekocht en zijn die gedistribueerd naar die plekken waar het echt nodig is. Hiermee kon echter niet aan de volledige vraag voldaan worden. Op 4 mei is in een brief aan de TK gemeld dat er extra beschikbaar wordt gesteld voor de financiering van de resterende vraag naar laptops en tablets. Hiermee komt het totaal dus op (10)(2b)
- Diverse telecomproviders hebben tijdelijk kosteloos aanbod beschikbaar gesteld voor leerlingen die thuis geen internetverbindingen hebben. De PO-Raad, VO-raad en telecomproviders zijn in overleg over het identificeren en oplossen van knelpunten rond internetverbindingen bij leerlingen thuis.
- Voor scholen en ouders is er in samenwerking met de PO-Raad, VO-raad, OCW en Kennisnet informatie beschikbaar over het inrichten van les op afstand, maar ook over het organiseren van onderwijs weer op school. Die informatie is beschikbaar op de websites www.lesopafstand.nl en www.weeropschool.nl. Aan deze sites is ook een loket verbonden waar leraren, schoolleiders, bestuurders en ouders terecht met vragen.
- Ook de private aanbieders van digitaal lesmateriaal leveren hun bijdrage, bijvoorbeeld door licenties ook voor thuisgebruik open te stellen, en door de capaciteit van hun systemen te verhogen zodat iedereen gebruik kan maken van de online leeromgevingen.
- Uit de monitoring noodopvang/kinderen in een kwetsbare positie blijkt dat in week 20 gemeenten in de meeste gevallen aangeven dat er geen verdere behoefte is aan devices en hotspots. Alleen in het primair onderwijs zijn er nog gemiddeld 1 à 2 devices per gemeente nodig.

Inhaal- en ondersteuningsprogramma's

- Voor het inhalen van leerachterstanden in de voorschoolse educatie (ve), het primair onderwijs (po), het voortgezet onderwijs (vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) zijn eenmalig extra middelen gereserveerd.
- Met deze middelen kunnen aanbieders van ve, scholen en instellingen in de periode van de zomervakantie van 2020 tot en met de zomervakantie van 2021 leerlingen en studenten ondersteunen bij het inhalen van leerachterstanden door extra facultatieve programma's en ondersteuning te bieden naast de reguliere onderwijstijd. De regeling is bedoeld voor leerlingen in een kwetsbare positie met een onderwijsachterstand of een vergroot risico op leer- en ontwikkelachterstanden. De school bepaalt zelf welke van haar leerlingen in aanmerking komen voor het volgen van een inhaal- en ondersteuningsprogramma.
- In het vmbo en praktijkonderwijs kan daarnaast beroepspraktijkvorming worden ingehaald. Ook voor het mbo zijn deze additionele bedoeld om te voorkomen dat mbo-studenten geen verdere studieovertraging oplopen doordat de beroepspraktijkonderdelen van de opleidingen geen doorgang kunnen vinden.
- De verdeling van de beschikbare middelen per sector is als volgt:
 1. voor de ve is (10)(2b) beschikbaar,
 2. voor het po is (10)(2b) beschikbaar,
 3. voor het vo is (10)(2b) beschikbaar,
 4. voor het mbo is (10)(2b) beschikbaar.

- Daarnaast is er (10)(2b) beschikbaar voor onderzoek, monitoring, uitvoering en communicatie.

Examens in het voortgezet (speciaal) onderwijs

- Het centraal examen is dit jaar komen te vervallen, leerlingen kunnen hun diploma halen op basis van de resultaten voor het schoolexamen.
- Op 4 juni moesten de schoolexamens zijn afgerond en hebben leerlingen gehoord of ze geslaagd of gezakt zijn.
- Leerlingen die gezakt zijn of hun cijfers willen verbeteren mogen in de periode tot de start van de zomervakantie voor twee vakken resultaatverbeteringstoetsen maken. Deze toetsen tellen voor 50% mee, tenzij het cijfer hiermee lager uitvalt.
- Voor kandidaten voor het staatsexamen, waaronder leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs, is het diploma gebaseerd op de resultaten voor het college-examen. Vanwege de omstandigheden is hierbij maximaal aandacht voor maatwerk en zijn er extra herkansingsmogelijkheden.
- Staatsexamenkandidaten die door de extra herkansingen (die in het nieuwe schooljaar plaatsvinden) na 1 september hun diploma ontvangen, kunnen alvast doorstromen naar een vervolgopleiding, mits de opleiding hiermee instemt. Hiervoor is een wetswijziging in voorbereiding.

Middelbaar beroepsonderwijs & hoger onderwijs

Examens mbo

- OCW heeft samen met de MBO Raad (sectorraad voor het mbo) aan een handreiking gewerkt waarin er meer duidelijk wordt over een verantwoorde diplomering van studenten. De mbo-scholen hebben vanaf 7 april de examinering en diplomering weer op een verantwoorde manier doorgezet.
- Het College voor Toetsen en Examens (CvTE) heeft de tijdvakken, waarbinnen de centraal examens in het mbo flexibel kunnen worden afgenomen door scholen, maximaal verruimd. Hierdoor hebben mbo-scholen de mogelijkheid om tot en met 10 juli elke dag examens af te nemen bij de studenten bij wie dat nog moet gebeuren voor het behalen van hun diploma voor 1 januari 2021.

Stages/BPV-uren

- BOL (beroepsopleidende leerweg)- en BBL (beroepsbegeleidende leerweg)-onderwijs dat bij bedrijven plaatsvindt kan doorgaan, op voorwaarde dat de ontvangende organisatie of school dat toestaat, handelt conform de richtlijnen van de overheid en het onderwijs plaatsvindt op een wijze die past bij de richtlijnen van RIVM en GGD.
- Als de beroepspraktijkvorming (BPV) eerder wordt afgebroken als gevolg van de Coronacrisis, is het aan het onderwijsteam te beoordelen of leerdoelen en praktijkopdrachten afgerond kunnen worden, zonder dat de uren geheel gemaakt worden. Daarbij kan ook gekeken worden naar resultaten uit eerdere stages of naar alternatieve (praktijk-)opdrachten.

Doorstroom mbo-hbo

- Mbo-4 studenten mogen onder specifieke voorwaarden al met een AD- of hbo-opleiding beginnen. Het gaat dan om de mbo-student die door deze crisis nog een beperkt deel van de mbo-opleiding moet afronden en vanwege een mogelijk verlaat diplomabesluit formeel niet tijdig voldoet aan de toelatingsvoorwaarden. Deze studenten hebben tot 1 januari 2021 de mogelijkheid om het mbo-4-diploma te verwerven.

Afstandsonderwijs mbo/ho

- Er lijken geen grote knelpunten te zijn die de Rijksoverheid moet helpen wegnemen. De stappen die instellingen hebben gemaakt zijn enorm. Zo heeft de Wageningen Universiteit in een week tijd 200 cursussen gedigitaliseerd.
- De ICT-coöperaties van de onderwijsinstellingen SURF, saMBO-ICT en Kennisnet spelen een essentiële rol in de huidige ontwikkelingen. Onderwijsinstellingen zoeken op dit moment naar mogelijkheden om de examinering op afstand te realiseren.

Bindend studieadvies hoger onderwijs

- Alle studenten die studieovertraging oplopen door het coronavirus, krijgen uitstel van het bindend studieadvies. Dat betekent dat zij in het tweede studiejaar de bsa-norm kunnen halen. Universiteiten en hogescholen geven dit vorm
 - Ofwel door een generiek uitstel van het bsa aan alle eerstejaarsstudenten te verlenen,
 - Ofwel door nadere richtlijnen vast te stellen die voor studenten duidelijk maken wanneer zij voor uitstel van het bsa in aanmerking komen

Heropening mbo en ho

- Met ingang van het nieuwe studiejaar wordt het mbo, hbo en wo verder opengesteld voor onderwijsactiviteiten op de locatie van de mbo-instellingen, hogescholen en universiteiten.
- Sinds 15 juni was dit al het geval voor praktijkonderwijs, toetsing en begeleiding van kwetsbare studenten, maar na de zomervakantie mag de instelling aanvullend daarop zelf weer keuzes maken over onderwijsactiviteiten op locatie.
- Alle activiteiten op de locatie van de instelling vinden plaats met inachtneming van de RIVM richtlijnen waaronder het bewaren van de 1,5 meter afstand tot elkaar.
- Voor studenten jonger dan 18 jaar in het mbo en het ho geldt dus geen uitzondering op de 1,5 meter maatregel zoals voor leerlingen in het voortgezet onderwijs. Onderscheid maken tussen leeftijdsgroepen in het houden van 1,5 meter afstand tot elkaar om zo de gezondheidsrisico's te beperken, is voor mbo en ho-instellingen praktisch onuitvoerbaar.
- Om studenten op verantwoorde wijze naar de onderwijsinstellingen te kunnen laten komen en met het openbaar vervoer te laten reizen hebben koepelorganisaties, vervoerdersorganisaties, IenW en OCW nieuwe afspraken gemaakt over het OV-gebruik. De afspraken vervangen de eerdere afspraken over het tijdsvenster van 11-15 uur. De nieuwe afspraken geven meer ruimte. Er is afgesproken om begin- en eindtijden van onderwijsactiviteiten te spreiden en het onderwijs zo te organiseren dat studenten niet of nauwelijks in de spits hoeven te reizen.
- Studenten wordt geen toegang tot de spits ontzegd en het studentenreisproduct wordt niet beperkt.
- Het uitgangspunt is regionale afspraken op basis van een landelijk model, zodat goed rekening kan worden gehouden met specifieke omstandigheden en mogelijkheden.
- NB: voor de zomer wordt een nieuwe versie van de servicedocumenten voor respectievelijk mbo en hbo gepubliceerd met daarin de door de instellingen te volgen werkwijze voor het nieuwe studiejaar.

Compensatie en financiën studenten

- Het kabinet heeft 15 mei bekend gemaakt dat er eenmalig (10)(2b) beschikbaar is voor studenten om de gevolgen van de coronacrisis te verzachten.
- Alle studenten die zich komend collegejaar opnieuw moeten inschrijven en tussen september 2020 en eind januari 2021 afstuderen aan het mbo, hbo of hun masterdiploma aan de universiteit halen, krijgen een financiële tegemoetkoming.
- Zij krijgen een bedrag dat neerkomt op ongeveer drie maanden les-, cursus- en collegegeld. Dat betekent voor een bbl-student in het mbo (10)(2b) voor een bol-student in het mbo (10)(2b) en voor een student in het hoger onderwijs (10)(2b)
- Alle studenten waarvan in de maanden juli, augustus en september hun recht op basisbeurs of aanvullende beurs afloopt, krijgen eveneens een financiële tegemoetkoming.
- Voor mbo(bol) studenten met een basisbeurs betekent dit (10)(2b) ontvangen zij ook een aanvullende beurs krijgen ze (10)(2b) Voor studenten in het hoger onderwijs met een aanvullende beurs is de eenmalige ondersteuning (10)(2b)
- Daarnaast geldt dat DUO coulance betracht. Zo kunnen studenten hun lening verhogen, dat kan ook met terugwerkende kracht vanaf het begin van het collegejaar. Zo worden studenten geholpen die in financiële nood zitten. [Studieleningen mogen worden terugbetaald in 35 jaar en alleen als je inkomen daarvoor toereikend is.]
- Studenten in het hoger onderwijs krijgen 3 maanden langer recht op het studentenreisproduct. Ze krijgen dit automatisch toegevoegd en hoeven hiervoor niet het reisproduct tijdelijk stop te zetten. De duur van het reisrecht in het hoger onderwijs betreft de nominale studieduur plus een jaar. Studenten die langer studeren hebben profijt van deze maatregel. In het mbo is de verlenging niet nodig omdat het reisrecht voor mbo'ers al drie jaar langer is dan de nominale studieduur. De reisvoorziening kan niet worden gebruikt als iemand al is afgestudeerd; ook met deze verlenging niet.